

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR KOMERCIJOS ATAŠĖ LIETUVOS
RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖJE ATSTOVYBĖJE JUNGTINĖSE AMERIKOS
VALSTIJOSE, VAŠINGTONE**

**TARNYBINĖS KOMANDIRUOTĖS Į ATLANŤĄ (DŽORDŽIJA) 2022 M. SAUSIO 7-11 D.
ATASKAITA**

2022 m. sausio 7-11 d. Atlantoje, Džordžijos valstijoje, dalyvavau 103-iajame Amerikos ūkių biuro (American Farm Bureau Federation) (toliau – AFBF) suvažiavime. Šiais metais metinis suvažiavimas pavadintas „Žmonės, tikslai ir galimybės“. AFBF yra didžiausia ūkininkų lobistinė organizacija, turinti daugiau, kaip 6 milijonus narių, kurios būstinė yra Vašingtone, o biurai išdėstyti visoje 50 valstijų. Suvažiavimo metu aptariami didžiausi žemės ūkio sektoriaus iššūkiai. Tai galimybė JAV ūkininkams AFBF pateikti savo nuomonę apie Vašingtone priimamus sprendimus dėl žemės ūkio politikos.

2022 m. sausio 7 d. AFBF atstovų David J. Salmonsens (Senior Director, Congressional Relations) ir Cheryl Montgomery (Managing Director, Legislative Services) kvietimu buvo organizuotas susipažinimo susitikimas su į šį renginį atvykusiais žemės ūkio atašė. Šios dalies metu buvo sudaryta galimybė visiems prisistatyti, apsikeisit kontaktais bei aptarti esamus iššūkius JAV rinkoje su kolegomis iš Japonijos, Naujosios Zelandijos, Australijos, Šveicarijos, Prancūzijos, Čekijos, Austrijos, Ispanijos bei ES delegatūros Vašingtone komanda. Kolegos žemės ūkio atašė išreiškė nemažai pastabų, kad su JAV žemės ūkio departamentu (toliau – USDA) sunkiai sekasi derėtis dėl įvairių žemės ūkio produktų leidimų. AFBF kolegos atkreipė dėmesį, kad jie patys komunikuodami su USDA jaučia, kad visus klausimus reikia pradėti spręsti iš naujo ir yra skiriama nemažai laiko susipažinimams su naujomis temomis, todėl bendras procesas užtrunka ilgiau. Taip pat jaučiama, kad JAV tarptautinė prekybos politika galėtų būti proaktyvesnė, tačiau Nacionalinio saugumo tarnybos kai kuriuos proaktyvumo veiksmus pristabdo. Pažymėtina, kad didelė dalis ES žemės ūkio atašė kolegų, reziduojančių Vašingtone, atvykti negalėjo dėl išaugusių ir padaugėjusių COVID užsikrėtimų.

2022 m. sausio 8 d. buvo surengtas žemės ūkio atašė turas po du ūkius. Pirmasis vizitas buvo McCorkle medelyne. Šis medelynas per metus parduoda daugiau, kaip 4 milijonus augalų, tiekia juos 1800 klientų (iš didesnių Lowers, Home Depot) įvairioms JAV valstijoms. Užaugina mažiau, negu yra realus poreikis. COVID pandemija tik padidino pardavimus, kadangi žmonės būdami daugiau namie,

pradėjo labiau rūpintis namų aplinka. Patį ūkį sudaro 820 akrų žemės, 440 akrų šiuo metu aktyviai naudojami gamyboje. Ūkio vadovai pasakojo, kad šiuo metu vienas didžiausių iššūkių yra darbo jėga, tad jau pradėjo investicijas į robotus, kurie galėtų atlikti įprastas funkcijas, kaip medelių vazonėliuose pervežimas. Ūkis yra įsigijęs 4 tokius robotus „Harvest automation“, kurių vieno vertė siekia 20 tūkst. USD. Šiuo metu medelyne dirba apie 250 darbuotojų, tačiau tenka atlaikyti nemažą konkurencija su Amazon, kuri medelyno kaimynystėje turi savo sandėlius. Kitas aplankytas ūkis buvo Hillcrest Farms pieno ūkis. Jis laikomas pirmuoju pieno ūkio Džordžijos valstijoje, įdiegusiu robotizuotą (DeLaval) melžimo procesą, nors patys 6 robotai (robotizuota melžimo įranga) įdiegti tik 2019 m. Perėjimas prie robotų leido šeimai ir darbuotojams sutelkti dėmesį į kitus aspektus, įskaitant karvių komfortą, bandos sveikatą ir valdymą. Visas tvartuose naudojamas vanduo yra surenkamas EKO būdu. Kiekviename tvarte yra didesnis vandens rezervuaras, kuriame naudojamas daugkartinis vanduo ir lietaus vanduo, o vėliau panaudojamas visoms maistinėms atliekoms nuplauti į surinkimo sistemą. Tada surinktas vanduo gali būti naudojamas ūkio laukams drėkinti kartu su organinėmis maistinėmis medžiagomis. Patį ūkį valdo šeima, jau 4-oji karta. Šio ūkio tikslas yra sukurti kuo patogesnę aplinką ūkyje auginamos karvėms naudojant pažangiausias technologijas, atidžiai stebint ir laikantis aplinkai nekenksmingų praktikų. 50 proc. pašarų pasigamina patys, gali užtikrinti, kad laukai būtų padengti kultūromis ištikus metus, pvz. atskiras rūšis kukurūzų gali auginti tris kartus per metus. Kraigui naudoja smėlį, kuris 95 proc. grįžta vėl į panaudojimą, t.y. tik maža dalis išsimeta. Pieną parduoda per kooperatyvus ir mano, kad tai saugiausias kelias tais atvejais, jeigu atskiras pieno pirkėjas bankrutuotų. Pieno supirkimo kainos nėra šiuo metu džiuginančios, kadangi ženkliai išaugo ištekliai, naudojami žemės ūkio gamyboje.

2022 m. sausio 9 d. įvyko oficialus metinio AFBF renginio atidarymas. Atidarymo kalboje AFBF prezidentas Zippy Duvall džiaugėsi, kad šiais metais šis renginys vyksta gyvai ir, ypatingai dėl to, kad renginys vyksta jo gimtoje Džordžijos valstijoje. Per 2021 metus AFBF prezidentui pavyko aplankyti 26 valstijas ir dar labiau įsigilinti į JAV ūkininkų problemas. AFBF Prezidento kalboje buvo akcentuojama, kad amerikiečių ūkininkas šiandien yra viena iš labiausiai patikimų profesijų, apklausos rodo, kad 87 proc. amerikiečių pasitiki ūkininkais. Ūkininkai savo istorijomis dalinasi socialiniuose tinkluose pažymėdami *#StillFarming*, o šios istorijos jau pasiekė 110 mln. žmonių. AFBF sudarė dvi koalicijas: „Ūkininkai už tvarią ateitį“, pabrėžiančią pasiekimus visoje Amerikos ūkininkų žemėje bei „Maisto ir žemės ūkio klimato aljansas“, kuris subūrė žemės ūkio, miškininkystės, maisto ir net aplinkosaugos grupes. Tai pavyko padaryti žiūrint ne į skirtumus, o į bendrus tikslus kartu pabrėžiant didelį tvarumo srityje atliekamą darbą. Su ūkininkais nustatėme principus ir pateikėme politinius pasiūlymus, siekdami skatinti savanoriškus, rinkta pagrįstus metodus.

Džordžija yra nuolat pirmaujanti valstybė, gaminanti žemės riešutus, broilerius (viščiukus), mėlynės ir svogūnus. Taip pat viena iš lyderių, kai kalbama apie medvilnę, arbūzus, persikus, kiaušinius, agurkus, saldžiuosius kukurūzus, paprikas, pomidorus, rugius ir kopūstus. Gamintojai visoje valstijoje augina galvijus, arklius, ožkas, avis, šernus, naminius paukščius, kalakutus

ir aligatorius. Džordžijos ūkininkai gamintojai parduoda daugiau nei už 9 mlrd. USD žemės ūkio produktų, veikia daugiau nei 42 000 ūkių, kurių produkcija yra 9,6 mln. akrų.

Kaip ir ankstesniais metais, AFBF renginyje dalyvavo ir Europos Sąjungos delegatūra Vašingtone, kuri turėjo įkūrus atskirą ES stendą šiame ūkininkų renginyje pavadinimu „The European Union: America’s sustainable partner in agriculture“. ES valstybės narės, tame tarpe ir Lietuva, buvo paprašytos parengti po vieną skaidrę apie atskirose valstybėse įgyvendinamus projektus ar įmones, susijusias su klimato kaitos mažinimo žemės ūkyje veiksmais. Organizatoriams buvo pasiūlyta skaidrė (žr. pav. žemiau) apie AUGA Group, kuri kartu su kitų ES valstybių skaidrėmis buvo rodomos ES stendo ekrane stendo svečiams.

LITHUANIAN INDUSTRY KNOWS HOW TO DELIVER ORGANIC FOOD WITH NO COST TO NATURE

The Lithuanian company AUGA is currently developing other sustainable solutions that will eliminate carbon emissions from agricultural operations.

In 2021, AUGA introduced the world’s first hybrid biomethane and electric tractor for professional farm use – AUGA M1.

Main technological projects:

- 1) Biogas cycle infrastructure and vehicles,
- 2) Specialized feed technology,
- 3) Regenerative crop-rotation.

AUGA GROUP

Taip pat ES delegatūros stende svečiai galėjo susipažinti su Amerikos atskirų valstijų prekybiniais santykiais su ES. El. šių duomenų versija yra [čia](#).

Šią dieną vyko ir eilė seminarų, kai kurie jų – vienu metu. Seminare „Žemės ūkio prognozės 2022 metams“ Senato Žemės ūkio komiteto vyriausiasis respublikonų ekonomistas John C. Newton pažymėjo, kad „ad hoc“ pagalba (34 mlrd. USD) ūkininkams nelaimių atveju tęsiama pagal kelias programas, tačiau ūkių pajamos ir eksportas į Kiniją didėja, pasėlių kainos kyla, išskyrus žemės riešutus ir ryžius, dirbamos žemės vertė išaugo 18%. Tačiau teigiamus rodiklius atsveria įtempta darbo rinka ir didėjanti infliacija, ypač trąšų. Buvo pažymėta, kad klimato kaita yra Bideno administracijos prioritetas ir administracija turi planų padidinti išlaidas USDA apsauginėms programoms. Pranešėjas kalbėjo, kad pieno gamintojai svarsto keisti pieno pardavimo užsakymų sistemą (milk marketing order system) ir kad tarp galvijų augintojų kyla didelių diskusijų, kaip spręsti mažas kainas už galvijus, kai vartotojams kainos yra aukštos. Kas liečia galvijų sektorių, buvo parodytas pavyzdys, kai 1970 m. ūkininkas gaudavo 64 proc. grąžą už parduotą jautieną, pakuotojo dalis buvo 13 proc., o prekybininko – 23 proc., tuo tarpu 2020 m. ūkininko dalis tik 38 proc., pakuotojo 18 proc., o prekybininko – 44 proc. Sekantis, t.y. nuo 2023 m., „Farm Bill“ turėtų būti 1 trilijonų USD didesnis, ypač todėl, kad Bideno administracija padidino papildomos mitybos pagalbos programos išmokų lygį. Taip pat buvo kalbama

apie tai, kad pastaraisiais metais įvyko tiek daug su nepalankiomis oro sąlygomis susijusių nelaimių, taip pat prekybos problemų su Kinija per Trumpo administraciją ir COVID pandemiją, buvo kalbama apie nuolatinės nelaimių programos sukūrimą tik kyla klausimas, kiek kainuotų tokia „nelaimių programa“ ir kaip tai sąveikautų su pasėlių draudimo programa.

Seminare apie „Prekyba ir žemės ūkis“ USDA Užsienio žemės ūkio tarnybos vadovas Daniel Whitley akcentavo, kad Kinija išlieka vienu svarbiausiu JAV ūkininkų užaugintos produkcijos eksporto kryptį, susitarimo su Kinija „pirmoji“ fazė rodo, kad reikia daugiau sąžiningumo ir didesnio įsipareigojimų laikymosi iš Kinijos pusės. Taip pat analizuojamos ir kitos eksporto rinkos, kaip Vietnamas, Filipinai, Malaizija. Akcentuota ir tai, kad pats žemės ūkio produkcijos eksportas skirtas vidutinei JAV ūkininkų klasei, kuriai priskiriama 2 mln. ūkininkų; žemės ūkis JAV, kaip industrija yra 3-ia pagal dydį po chemijos ir IT; dėl darbo rinkos svarbos, nes žemės ūkyje ir maisto pramonėje dirba apie 60 proc. žmonių.

2022 m. sausio 10 d. buvo tęsiami susitikimai ir bendravimai su JAV atstovais ES delegatūros stende. Taip pat buvo dalyvauta informaciniuose seminaruose. Viename jų „The Top 15 Market Outlook Issues from the AFBF Economic Team“ buvo apžvelgti 15 rinkos iššūkių: 1. *Grynosios ūkių pajamos*: 2021 m. apskaičiuotos 16,8 mlrd. USD grynujų ūkių pajamų padidėjimas, o tai yra didžiausios per aštuonerius metus. Skaičiai atspindi didesnes pajamas iš augalininkystės, gyvulininkystės ir „vyriausybės išmokas“; 2. *Infliacija ir vyriausybės išlaidos*: Nuo pandemijos pradžios vyriausybės išleido 6 trilijonus dolerių, nors pvz. 2009 m. krizei valdyti buvo išleista tik 831 mlrd. USD. Tačiau Federalinis rezervų bankas svarsto būdus, kaip suvaldyti infliaciją kitais metais; 3. *COVID*: kol epidemija nesibaigė, toliau išliks svarbiu įtakos veiksniumi 2022 m. žemės ūkio ir bendros ekonomikos perspektyvose; 4. *prekyba*: Kinija, Meksika, Kanada, Japonija, ES-27 išlieka didžiausiomis JAV žemės ūkio produktų eksporto rinkomis; 5. *geopolitika*: AFBF ekspertai išskiria, kad Kinijos pirkiniai, Meksikos biotechnologijų taisyklės, ES strategija „Farm to Fork“, rusiškos gamtinės dujos, Baltarusijos kalio trąšos ir COVID yra vieni didžiausių geopolitinių žaidimų; 6. *darbo jėga*: ir toliau jaučiamas darbo jėgos trūkumas; 7. *transportas*: transportavimo kaštų išaugimas, vairuotojų trūkumas; 8. *infrastruktūra*: laivų prie JAV didžiausių uostų eilių ir apkrovų susidarymas ir kita.

Šią dieną buvo taip pat suorganizuotas į šį renginį atvykusių žemės ūkio atašė ir ES delegatūros atstovų individualus susitikimas su AFBF prezidentu Zippy Duvall, kurio metu buvo galimybė visiems dalyvavusiems individualiai susipažinti. Šio susitikimo metu prezidentas Zippy Duvall pažymėjo, kad JAV ūkininkams žemės ūkio gamybos kainos auga, susiduria su tiekimo grandinių nutrūkimo iššūkiais, kurie tiesiogiai turi įtakos ir derliui, JAV valdžia dažnai keičia reikalavimus ūkininkams, ūkininkai stengiasi, kad kuo mažiau būtų į atmosferą išmetama GHG ir čia bendraujama su USDA dėl įvairių savanoriškų iniciatyvų įgyvendinant susijusias priemones, p[alankiai vertina Biden iniciatyvą dėl infrastruktūros finansinio paketo, nes tokiu būdu bus remontuojama daug kelių ir tiltų, kuriais naudojasi ūkininkai. Tikisi, kad naujame „Farm Bill“ bus daugiau dėmesio skiriama

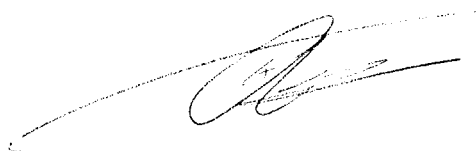
atsinaujinantiems energijos šaltiniams bei savanoriškomis priemonėms. Dėl Kinijos nori, kad būtų palaikomas „spaudimas“ pirkti daugiau žemės ūkio produkcijos iš JAV ūkių. Pažymi, kad darbo jėgos problemos yra vienas pagrindinių iššūkių šiuo metu ir vyrauja visoje JAV.

Renginio uždarymo metu į dalyvius su iš anksto įrašytu video kreipėsi JAV prezidentas J. Biden, kuris akcentavo, kad JAV ūkininkams turi būti užtikrintas sėklų ir kitų žemės ūkio sąnaudų prieinamumas, užtikrintos sąžiningos kainos, gyvulių ir kitose rinkose, produktų eksporto galimybės visame pasaulyje, teisės remontuoti žemės ūkio įrangą. Prezidentas taip pat kalbėjo apie savo administracijos planą plėsti mėsos perdirbimo pajėgumus.

JAV žemės ūkio sekretorius T. Vilsack dalyvavo (beje pats Sekretorius taip pat yra šios organizacijos narys) gyvai AFBF renginio uždarymo ceremonijoje ir akcentavo, kad dalis naujų klimato iniciatyvų partnerysčių ir investicijų, apie kurias neseniai paskelbė USDA, siekia iki 2030 m. padvigubinti kukurūzų ir sojų plotų akrais, naudojančių, kaip „cover crops“, skaičių iki 30 mln. Buvo akcentuojama ir tai, kad visos su klimato kaitos mažinimo tikslais, susijusios iniciatyvos turi būti savanoriškos bei pagrįstos paskatomis ir, kad to negalima reguliuoti. Sekretorius aptarė diskusijas dėl gyvulių rinkodaros, sakydamas, kad USDA bendradarbiaus su Kongreso dviejų partijų grupe kainų nustatymo klausimais, kad ūkininkai gautų daugiau duomenų ir „užtikrintų, kad mūsų turimos rinkos būtų tokios konkurencingos, kokios reikia“. Ūkininkai nuoširdžiai tiki, kad turi būti vienodos sąlygos, kad turi būti rinka, kurioje būtų elgiamasi su ūkininkais ir atsispindėtų ūkininkų atliekamo darbo vertė. Kalbant apie perdirbimo iššūkius, T. Vilsack teigė, kad USDA daugiausia dėmesio skiria šiuo metu esamų mėsos perdirbimo pajėgumų išlaikymui. Sekretorius, kalbėdamas apie tiekimo grandines, minėjo, kad iššūkiai apima nuo spūsčių uostuose, sunkvežimių trūkumo iki pačios darbo jėgos deficito. Sekretorius minėjo, jog tikisi, kad pradėsime matyti didesnę kainų stabilumą ir sąnaudų sumažėjimą, JAV Darbo departamentas stengiasi paspartinti sunkvežimių vairuotojų programas ir pagreitinti vairavimo licencijų išdavimą. Kalbėdamas apie JAV žemės ūkio produktų eksportą, Sekretorius minėjo Kiniją ir tai, kad telkiamos nemažos pastangos, jog Kinija įvykdytų savo įsipareigojimus dėl žemės ūkio prekių pirkimo iš JAV. Taip pat buvo pasidžiaugta 2022 m. sausio 10 d. suderėta galimybe JAV eksportuoti kiaulienos produktus į Indiją taip pašalinant ilgalaikę kliūtį.

Šios dienos pabaigoje taip pat buvau susitikęs su Garbės konsule Džordžijos valstijoje Roma Kličius. Susitikimo metu buvo aptartos galimybės ateityje bendromis jėgomis ieškoti galimybių Lietuvos maisto produktų eksportuotojams plėstis Džordžijos valstijoje bei esant poreikiui padėti organizuoti atskirus renginius.

2022 m. sausio 11 d. išvykimas į Vašingtoną.

Karolis Anužis